

● درس چهاردهم:

شجاعت

■ اهداف

- ۱- آشنایی با مفهوم شجاعت اخلاقی و کاربرد آن در زندگی
- ۲- آشنایی دانش آموزان با کاربرد شیوه گسترش واژه در جمله
- ۳- تقویت درک شنیداری با فعالیت «گوش کن و بگو»
- ۴- تقویت مهارت نوشتن در زمینه «گزارش نویسی»
- ۵- بهبود سواد خواندن و تقویت درک متن

■ آموزش

■ جلسهٔ اوّل	
آموزش درس	۵۰ دقیقه

روش پیشنهادی تدریس

روشن سازی طرز تلقی

این طرح برای دانش آموزان، فرصتی را فراهم می کند تا عقاید متنوع هم کلاسی های خود را بشنوند و همچنین آنان را قادر می سازد، دریابند که آیا طرز تلقی شان بر یک پایه محکم از حقایق، اطلاعات و منطق استوار است یا خیر؟ بهره گیری از توانایی تفکر و حل مسئله و روحیه شجاعت و خطرپذیری عاقلانه، یکی از موضوع های مهم این درس است.

مراحل اجرا

- ۱- با استفاده از صوت موجود در رمزینه سریع پاسخ، متن درس را در کلاس پخش کنید و از دانش آموزان بخواهید با دقت گوش کنند.
- ۲- برگه هایی را که حاوی پرسشی تفکر برانگیز از متن درس است، به صورت جمله های ناقص بین دانش آموزان، پخش کنید.
- ۳- هر دانش آموز به صورت فردی به سؤال پاسخ دهد. (این قسمت با اظهار نظر و تکمیل جمله ناقص قابل اجراست.)
- ۴- همان سؤالات مرحله قبل این بار به صورت «چندگزینه ای» و یا «درست و نادرست» در اختیار دانش آموزان قرار می گیرد تا به صورت فردی یکی از گزینه ها را انتخاب کنند. در واقع در این مرحله، نسبت به مرحله قبل تا حدودی نگرش دانش آموزان نسبت به موضوع، سیر مثبت و هدفمندی را طی می کند.

۵- دانش‌آموزان در گروه، پاسخ‌های خود را که در حقیقت طرز تلقی آنان از موضوع است، به بحث می‌گذارند.

۶- اعضای گروه باید در یک پاسخ مشترک به اجماع برسند.

۷- نماینده هرگروه پاسخ کل گروه را در جمع کلاس، مطرح می‌کند.

۸- در مرحله آخر پس از ارائه همه گروه‌ها، نتیجه و جمع‌بندی پیام متن توسط دانش‌آموزان انجام می‌شود.

دانش‌آموزانی که اطلاعات و دانش کمی درباره موضوع دارند، با این روش، به تکمیل آن می‌پردازند. مهم‌ترین امتیاز این روش به اجماع رسیدن افراد یک گروه است. درواقع، افراد گروه سعی می‌کنند تا دوستان خود را با رأی و نظر خود همراه ساخته، یکدیگر را مجاب نمایند. دانش‌آموزان هم‌گروه با آوردن دلایل منطقی، هم‌گروهی‌های خود را در تقریب نگرش نسبت به موضوع، ترغیب می‌کنند.

برای اجرای روش، آموزگار محترم ابتدا برگه نگرش‌سنجی را به صورت جمله‌های ناتمام، در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهد.

۱- شجاعت یعنی

۲- ترس گاهی پسندیده است، زیرا

۳- افراد ترسو، افرادی هستند که

سپس همین سؤالات در قالب پرسش‌های چند گزینه‌ای یا درست و نادرست، به دانش‌آموزان ارائه می‌شود و نگرش آنان بیشتر به سمت مفهوم اصلی شجاعت، هدایت می‌شود.

۱- شجاعت یعنی

- ☐ الف) نرسیدن از همه چیز و همه کس
- ☐ ب) نرسیدن از خطر و عاقبت کارهای بد
- ☐ پ) فرار از حوادث و خطرهای مختلف

۲- ترس گاهی پسندیده است، زیرا.....

- ☐ الف) قدرت تصمیم گیری را از انسان می گیرد.
 - ☐ ب) ما را از مکان های ناامن و خطرناک دور می کند.
 - ☐ پ) باعث پیروزی بر مشکلات و دشواری ها می شود.
- ۳- افراد ترسو، افرادی هستند که.....
- ☐ الف) از خانه بیرون نمی روند مبادا حادثه ای برایشان رخ دهد.
 - ☐ ب) برای رسیدن به موفقیت چند بار شکست می خورند.
 - ☐ پ) از زلزله، تصادف، آتش سوزی و بیماری می ترسند.

سپس نماینده هر گروه پاسخ های خود را بر روی تخته و در جدول می نویسد و با بحث و گفت و گو و ارائه دلیل و راهنمایی و هدایت آموزگار، دانش آموزان به طرف مفهوم شجاعت و درک و فهم آن، هدایت می شوند.

بعد از تدریس، متن درس را با لحنی زیبا و دلنشین برای دانش آموزان بخوانید تا فرایند تدریس کامل شود.

■ جلسه دوم	
۱- درک متن	۲۵ دقیقه
۲- دانش زبانی	۲۵ دقیقه

درک متن

به دروس قبل مراجعه شود.

دانش زبانی : گسترش واژه

در این درس، یکی دیگر از راه های گسترش واژه در زبان فارسی را آموزش می دهیم. گاهی می توانیم با افزودن یک واژه به واژه دیگر، بافت ها و ترکیب های تازه ای بسازیم؛ در این صورت، معمولاً از نشانه اضافه (ـِ) در خط فارسی یا در تلفظ، بهره

می‌گیریم و واژهٔ دوم را به واژهٔ نخست اضافه می‌کنیم.

مثال: - هوای تمیز (هوا + ی) + تمیز).

- دیوار باغ (دیوار + ی + باغ).

■ جلسهٔ سوم	
۱- تمرین خواندن	۲۵ دقیقه
۲- فعالیت‌های نوشتاری (۱)	۲۵ دقیقه

تمرین خواندن

در تمرین خواندن، همان نکاتی که در درس‌های گذشته، مورد تأکید قرار داشته‌اند؛ برای تثبیت آموخته‌ها همچنان مورد توجه خواهند بود.

فعالیت‌های نوشتاری (۱)

تمرین‌های نوشتاری این درس، مبتنی بر اصول، اهداف و آموخته‌های پیشین و درس‌های گذشته، تداوم خواهد یافت.

■ جلسهٔ چهارم	
۱- خواندن با لحن مناسب	۲۰ دقیقه
۲- گوش کن و بگو	۳۰ دقیقه

مراحل و گام‌هایی که در این فعالیت، در نظر گرفته شده، ارتباط طولی دارند و از نظم و نظامی پیروی می‌کنند، به همین سبب، لازم است در آموزش و اجرا به سیر و توالی آنها توجه شود. همچنین می‌توانید برای توضیحات بیشتر به «گوش کن و بگو» در درس دوم مراجعه فرمایید.

■ جلسه پنجم	
۱- فعالیت‌های نوشتاری (۲) : درک متن	۲۵ دقیقه
۲- تمرین خواندن	۲۵ دقیقه

توضیحات این دو فعالیت در درس‌های پیشین، کافی است؛ در صورت نیاز می‌توانید به آنها مراجعه کنید.

■ جلسه ششم	
املا	۵۰ دقیقه

املا : املای کلمه‌ای یا نوبتی

دانش‌آموزان، دو به دو از متن درس، واژه‌های دارای ارزش املایی را استخراج نموده، نوبتی به هم املا بگویند. مقصود ما از «ارزش املایی» یا واژه‌هایی که ارزش املایی دارند؛ این است که برخی از واژه‌ها به دلیل اینکه واج‌ها یا صداها یا چند شکلی دارند، شکل نوشتاری یا املای آنها، دشوار است. به نمودار طبقه‌بندی نشانه‌های خط فارسی از نظر شکل نوشتن، توجه کنید :

واج‌های یک شکلی	واج‌های دو شکلی	واج‌های سه شکلی	واج‌های چهار شکلی
/د/، /ر/، /ب/...	ط / ت، ق / غ	ث / س، ص	ض / ز، ذ / ظ
- دل - رد - بار	- تاریک، طراوت، - غروب، قرب	سیر، ثالث، صبور	زیبا، ضربه، ذرت، ظرافت

بنابراین، اگر چنین نموداری را به دانش‌آموزان بدهیم و از آنان بخواهیم که در هر درس، واژه‌ها را بر اساس طبقه‌بندی ارائه شده، استخراج نمایند و جدول را تکمیل کنند؛ تمرین بسیار مناسبی برای تقویت توانایی تشخیص شکل واژه‌ها و قدرت املائی آنها، به طور عملی اجرا می‌شود.

این کار، ذهن را نظام‌مند می‌کند و نسبت به شناخت حروف فارسی، به دانش‌آموزان، دید علمی دقیق‌تری می‌بخشد و به آنان در انتخاب شکل درست یک نشانه، کمک می‌کند.

■ جلسه هفتم	
ارزشیابی از فعالیت‌های درس	۵۰ دقیقه

ارزشیابی از فعالیت‌های درس

در ارزشیابی، استفاده از ابزار آزمون عملکردی نمونه کار در این درس، کاربرد دارد. معلم از دانش‌آموز می‌خواهد تا متون کهن درس را به صورت تثر امروزی برگرداند و بنویسد.

■ جلسه هشتم	
فعالیت‌های نوشتاری (۳): نگارش	۵۰ دقیقه

گزارش‌نویسی: گزارش‌نویسی یعنی نوشتن اخبار، اطلاعات، رویدادها و تجزیه و تحلیل آنها به شکل روشن و کوتاه، با رعایت چند اصل زیر:

- ساده نویسی
- کوتاه و گزیده نویسی

- درست نویسی
- توجه به مخاطب گزارش
- ذکر عنوان، موضوع، مکان و زمان گزارش
- حفظ ارتباط طولی و انسجام نوشته
- تهیه پیش‌نویس، انتخاب سبک گزارش، چگونگی به کار بردن واژه‌ها، جمله‌بندی‌ها، بازبینی و اصلاح متن از مراحل گزارش نویسی است. گزارش باید روشن و دقیق باشد. گزارشگر باید بکوشد با حفظ جنبه رسمی و علمی، مستند بودن، رعایت سلامت و صداقت در گزارش بر اعتبار و صحت آن بیفزاید.

■ جلسه نهم	
املا	۵۰ دقیقه

املا

چون متن درس، دارای واژه‌های متنوعی است، برای ایجاد مهارت درست‌نویسی در دانش‌آموزان، تمرین بیشتری لازم است. تداعی معانی واژه‌ها، به تقویت املائی دانش‌آموزان کمک می‌کند. املائی دو قسمتی شامل املائی تقریری و فعالیت‌های املائی مثل دروس گذشته با هدف ارزشیابی و سنجش میزان پیشرفت مهارت املا نویسی و آموزش املا، انجام می‌شود.